

Avaruus on käsittämätön ja mykistää kauneudellaan.

Ei ole siis ihme, että tähtiin on aina liittynyt outoa mystiikkaa ja ihminen on miettinyt, mitä tähdet ovat ja kätkeytyykö niiden taakse jotain sellaista, joka aukeaa, jos niitä tutkii ja seuraa tarkasti.

Tähtitiede on yksi vanhimmista tieteistä. Ihmiset ovat tutkineet taivasta jo tuhansien vuosien ajan. Useissa kulttuureissa tähtien tutkiminen liittyi uskontoon. Merkkejä tähtien tutkimisesta löytyy eri kulttuureista ympäri maailmaa. Tähtitiede oli tunnettua jo Raamatun aikana. Silloinen Babylonia tai Kaldea oli alue, joissa astrologia, tähdistä ennustaminen, oli ollut tunnettua satojen vuosien ajan. Tähtien ja tähtitaivaan ilmiöiden palvonta saavutti jo vanhan testamentin aikaan sellaisia mittasuhteita, että Mooseksen laissa annettiin tarkat säännöt, ettei tähtiä tule palvoa.

”Kun kohotatte katseenne taivasta kohden ja näette auringon, kuun ja tähdet, taivaan kaikki joukot, älkää langetko niiden lumoihin, älkääkä kumartako älkääkä palvoko niitä. Ne on Herra, teidän Jumalanne, jättänyt muille kansoille.” 5. Moos. 4:19

Itämaan tietäjät

Matteuksen evankeliumin toinen luku alkaa:

Kun Jeesus oli syntynyt Juudean Betlehemissä kuningas Herodeksen aikana, Jerusalemiin tuli idästä tietäjiä. Matt. 2:1

Milloin tämä tapahtui? Herodes Suuri, jota pidetään evankelistan mainitsemana kuninkaana, on arveltu kuolleen v. 4 eaa. Näin ollen Jeesuksen syntymävuosi on jossain vaiheessa laskettu väärin.

Nykyisen kalenterimme perusteita laskiessaan, Apotti Dionysius Exiguus laski pääsiäisen aikataulukkoa 500-luvulla. Hän käytti pohjana roomalaista juliaanista kalenteria ja arvioi laskuissaan Jeesuksen syntymävuoden. Sitä ennen vuodet oli laskettu Rooman kaupungin perustamisesta.

Apotin arvio heitti jonkin verran ja tarkkaa Jeesuksen syntymävuotta ei ole selvillä.

Herodes Suuren kuolinvuodesta on myös erilaisia arvioita. Ennen vuotta 4 eaa pidettiin lähes varmana, mutta kuolinvuoteen on saatu uutta tarkkuutta juutalaisen historioitsija Josefuksen kirjoituksesta. Hän mainitsee, että Herodes Suuren kuolemaa olisi edeltänyt taivaalla nähty kuunpimennys. Tästä maininnasta on voitu laskea ja päätellä, että tähän ajankohtaan sopiva kuunpimennys olisi tapahtunut v. 1 eaa. Kaksi kuukautta Herodeksen kuoleman jälkeen alkanut Varuksen sota, jonka ajankohdaksi tiedetään 1 eaa, viittaa myös vahvasti Herodeksen kuolleen tuona samana vuonna.

Uusimman tutkimuksen valossa siis näyttäisi siltä, että Apotti Exiguusin arvio onkin ollut lähempänä oikeaa kuin aiemmin luultiin.

Minä vuonna tietäjät itäisiltä mailta saapuivat Jerusalemiin, on siis vielä hämärän peitossa. Joka tapauksessa sen on täytynyt tapahtua ennen vuotta 1 eaa.

Matteus jatkaa:

He kysyivät: "Missä se juutalaisten kuningas on, joka nyt on syntynyt? Me näimme hänen tähtensä nousevan taivaalle ja tulimme osoittamaan hänelle kunnioitustamme." Matt. 2:2

Kyse on siis tähtitieteilijöistä. He ovat nähneet taivaalla jotain erikoista, joka on saanut heidät lähtemään matkaan.

Matteus jatkaa:

Kuullessaan tästä kuningas Herodes pelästyi, ja hänen kanssaan koko Jerusalemi. Matt 2:3

Useasti on luotu mielikuvaa, että tietäjiä olisi ollut vain kolme. Lukumäärä on peräisin varmaan tietäjien lahjojen määrästä. Niitähän oli kolme. Raamatunkohta antaa kuitenkin ymmärtää, että koko Jerusalemin kaupunki oli tietoinen tapahtuneesta, kertoohan Matteus, että koko Jerusalemi pelästyi Herodeksen kanssa. Onkin arvioitu, että tietäjien mukanaan tuoma joukko olisi ollut monisatapäinen karavaani, joka herätti suurta hämmennystä Jerusalemin kaduilla.

Matka oli ollut pitkä. Karavaanireitti Babyloniasta Jerusalemiin kulkee Eufrat-joen rantaa pitkin itään kohti välimerta ja tulee Syyrian läpi pohjoisesta Galilean ja Samarian läpi Jerusalemiin. Matkaa kertyy kaiken kaikkiaan lähes 1200 km.

Mikä sai tietäjät pakkaamaan tavaransa kuukausien matkalle ja ottamaan mukaansa väkeä sata-määrin?

Matteus kirjoittaa vastauksen lauseessaan:

"Missä se juutalaisten kuningas on, joka nyt on syntynyt? Me näimme hänen tähtensä nousevan taivaalle ja tulimme osoittamaan hänelle kunnioitustamme." Matt. 2:2

Tähti

Betlehemin tähdestä on esitetty monia teorioita. Ensimmäisten joukossa Johannes Kepler esitti 1600-luvulla teorian Konjunktio Magnasta. V. 7-6 eaa Jupiter ja Saturnus osuivat vuoden sisällä kolme kertaa samalle akselille suhteessa maahan. Ne loistivat yhtenä tähtenä kalojen tähtikuviossa. Jupiter oli tuon ajan uskomusten mukaan taivaan ylijumalan tähti, kuningastähti. Saturnus oli maanviljelyn ja samalla läntisten maiden tähti. Juutalaisen perimätiedon mukaan Jumala oli luonut "Sapattitähden" suojelemaan israelilaisia. Kalojen tähdistö symbolisoi kaikkeuden alkua. Tällä teoriolla tähdet kertoivat suoraan tietäjille, että Israelissa on syntynyt suuri juutalaisten kuningas.

Toinen varteenotettava teoria on Venuksen ja Jupiterin kohtaaminen Leijonan tähdistössä elokuussa v. 3 eaa. Samalle akselille osuminen tapahtui uudestaan seuraavan vuoden kesäkuussa. Venus on aamutähti ja se loistaa kirkkaimpana tähtenä taivaalla. Leijonan tähtikuvio merkitsi seemiläisissä kulttuureissa kuninkaallista tähdistöä ja kaikkea taivaalla tapahtuvaa tulkittiin sen kautta. Jupiterin, kuningastähden sulautuminen yhdeksi tähdeksi Venuksen kanssa juuri Leijonan tähtikuviossa merkitsi tähtitieteilijöille suurta tapahtumaa. Kuningasten kuninkaan syntymää.

Vanhan testamentin messias-ennustuksiin liittyy myös kuva leijonasta:

Juuda, sinä nuori leijona, saaliilta olet noussut, poikani. Hän on kyyristynyt, käynyt makuulle kuin leijona, kuin jalopeura. Kuka uskaltaa häntä häiritä? Ei siirry valtikka pois Juudalta, ei käskijän sauva hänen suvultaan. Hänen heimostaan on tuleva se, jolla on valta, häntä kansat tottelevat.

1. Moos. 49:9-10

Raamatunkohdan perusteella on helppoa tulkita tähtien kertomaa. Messias on syntynyt Juudassa Israelissa. Mutta tuntivatko itämaan tietäjät vanhaa testamenttia?

Muitakin teorioita on. On esitetty monenlaisia tähtiyhdistymisiä, pyrstötähtiä ja muita taivaan ilmiöitä. Oleellisinta olisi tietää, mitä taivaalla tapahtui, joka sai tietäjät vakuuttumaan taivaallisesta viestistä.

Vanhoissa kulttuureissa rajaa astronomian (tähtitieteen) ja astrologian (tähtien ja taivaan merkkien tulkinnan) ei ollut. Kaikkea mitä taivaalla tapahtui tulkittiin viestiksi jumalilta tai Jumalalta.

Tähtitiede oli syntynyt Babyloniassa jo monta sataa vuotta ennen Jeesuksen syntymää. On löytynyt vanhoja savitauluja Sipparin kaupungin kaivauksista, jotka kertovat tähtitieteen olleen pitkälle kehittyneitä ja pitkään vallalla Babyloniassa.

Syy sille, että Babyloniassakin tähtien ja tähtikuvioden merkitys olisi saanut juutalaisia vaikutteita, johtuu juutalaisten pakkosiirtolaisuudesta. Babylonian kuninkaan Nebukadnessarin vallattua Jerusalemin v. 586 eaa juutalaisia siirrettiin joukoittain pakkosiirtolaisuuteen Babyloniaan. Menneskään he veivät kulttuurin ja tähtien tulkinnat mukanaan. Miten Juutalainen perintö siirtyi osaksi Babylonialaista kulttuuria selittyy ainakin osaksi Danielin kirjasta.

Daniel selittää kuninkaan unen, johon viisaat kuninkaan tietäjät eivät pysty. Unen selityksen jälkeen Kuninkaasta kerrotaan:

Silloin kuningas Nebukadnessar heittäytyi kasvoilleen maahan, kumarsi Danielia ja käski toimittaa hänelle ruoka- ja suitsutusuhrin. Kuningas sanoi Danielille: "Totta on, että teidän jumalanne on jumalien jumala, kuninkaiden herra ja salaisuuksien paljastaja, sillä sinä olet pystynyt paljastamaan tämän salaisuuden." Sitten kuningas nosti Danielin korkeaan arvoon, antoi hänelle runsaasti kalliita lahjoja ja teki hänestä Babylonin maakunnan käskynhaltijan ja koko Babylonian viisaiden ylivalvojan. Dan. 2: 46-48

Seuraavassa kertomuksessa viisaat lahjakkaat nuorukaiset Danielin ystävät Sadrak, Meesak ja Abed-Nego palvelevat juutalaisten jumalaa ja joutuvat kahnauksiin kuninkaan kanssa. Jumala kui-

tenkin pelastaa ystävykset tulisen pätsin hehkulta. Kuninkaan sotilaat kuolevat valtavassa kuumuudessa, mutta Danielin kolme ystävää säilyvät vahingoittumattomina. Tähän Nebukadnessar toteaa:

Silloin Nebukadnessar sanoi: "Kiitetty olkoon Sadrakin, Mesakin ja Abed-Negon jumala! Hän lähetti enkelinsä ja pelasti palvelijansa, jotka lottivat häneen eivätkä välittäneet kuninkaan käskystä, vaan mieluummin panivat henkensä alttiiksi kuin suostuivat palvelemaan muuta jumalaa kuin omaansa! Siksi minä käsken nyt näin: Jokainen -- olkoon hän mitä kansaa, kansakuntaa tai kieltä tahansa -- joka puhuu loukkaavasti Sadrakin, Mesakin ja Abed-Negon jumalasta, hakkattakoon kappaleiksi, ja hänen talonsa hajotettakoon soraläjäksi. Tällaisesta vaarasta ei mikään muu jumala olisi pystynyt pelastamaan." Ja kuningas antoi Sadrakille, Mesakille ja Abed-Negolle Babylonin maakunnassa entistä suuremman vallan. Dan. 3:28-30

Sama toistuu jatkossa. Yhä uudestaan Nebukadnessar ylistää juutalaisten Jumalaa.

Nebukadnessarin jälkeen valtaistuimelle istuu hänen poikansa Belsassar, joka uhittelee isänsä arvoja ja juutalaisten Jumalaa vastaan. Pyhien astioiden käyttö kuninkaan juhlissa katkeaa outoon näkyyn kädestä, joka kirjoittaa tuntematonta tekstiä seinälle. Daniel haetaan taas hätiin ja Jumalan tuomio kuningas Belsassarille on tyly. Hän kokee karun kuoleman uhmatessaan juutalaisten Jumalaa. Viesti tapahtuneesta kiirii varmasti koko valtakuntaan.

Meedialainen Dareios saa vallan Babyloniassa Belsassarin jälkeen. Hänkin antaa tunnustusta Danielin Jumalalle. Danielin pelastuttua leijonien luolasta hän kirjoittaa kirjeen kaikille maailman kansoille noudatettavaksi:

Sitten kuningas Dareios kirjoitti kaikille maailman kansoille ja kansakunnille, mitä kieliä ne puhuivatkin: "Kaikkalainen menestys teille! Minä annan seuraavan käskyn: Kaikkialla valtani piirissä vavisten pelättäköön Danielin Jumalaa, sillä hän on elävä Jumala ja ikuisesti pysyvä, hänen kuninkuutensa ei koskaan häviä eikä hänen valtansa koskaan lopu. Hän pelastaa ja vapauttaa, hän antaa ennusmerkkejä ja tekee ihmeitä taivaassa ja maan päällä, hän, joka pelasti Danielin leijonien kynsistä." Ja Daniel menestyi Dareioksen hallitessa ja sen jälkeen myös persialaisen Kyyroksen valtakunnassa. Dan. 6:25-28

Danielin kirja lisää vielä joukkoon Persian kuninkaan Kyyroksen, joka hänkin vakuuttuu Danielin taustavoimista. Jos kaikki nämä hallitsijat vakuutuivat Danielin Jumalasta, on kai selvää, että hallitsijat jos ketkä, pystyivät vaikuttamaan olemassa olevaan kulttuuriin. Babylonialaisiin tähtitulkin-toihin pystyi kuninkaan mahtikäskyllä tulemaan tulkinnat Juutalaisten sapattitähdestä ja muutkin juutalaiset kulttuuriperinteet.

Toinen syy Babyloniassa vallalla oleviin tulkintakulttuuriin olivat pakkosiirtolaisuudessa elävät juutalaiset. Heillä oli monella tapaa autonominen asema. He saivat viljellä maata ja harjoittaa ammattia. Kun pakkosiirtolaisuus päättyi v. 529 eaa ja juutalaiset saivat luvan palata takaisin omaan maahansa. Iso osa juutalaisista jäi asumaan Babyloniaan mukanaan tietämys vanhasta testamentista ja sen Messias-ennustuksista. Sikäli ei ole myöskään outoa ajatella, että 1. Mooseksen kirjan ennustus Juudan leijonasta olisi joidenkin tähtitieteilijöiden hyvin tuntema ennustus.

Oleellisinta asiassa on se, että ymmärrämme taivaalla tapahtuneen jotain, joka vakuutti tietäjät siitä, että Juudeassa on syntynyt merkittävä kuningas. Niin merkittävä, että sitä kannatti lähteä isolla joukolla katsomaan, kumartamaan ja ihmettelemään.

Vanhan testamentin Messias-ennustukset

Aikoinaan opiskellessani Helsingin Raamattukoulussa Seppo Kankaan johdolla, opin paljon asioita vanhan testamentin messias-ennustuksista. Seppo kertoi useasti, miten juutalaiset rabbit tiesivät Jeesuksen aikaan odottaa tiettyjä asioita messiaaseen liittyen.

Yksi asia oli tähti. Bileamin näky tähdestä, joka nousee Jaakobista.

Näin puhuu hän, joka kuulee Jumalan puheen ja saa tietonsa Korkeimmalta, joka näkee Kaikki-valtiaan näkyjä, joka lankeaa loveen ja jonka silmät avataan: Minä näen hänet, en kuitenkaan nyt, minä katselen häntä, en kuitenkaan läheltä. Tähti nousee Jaakobista, ja valtikka kohoaa Israelista. Se ruhjoo Mooabilta ohimot, pääläen kaikilta Seetin pojilta. 4. Moos. 24:16-17

Toinen asia oli viini.

Hän sitoo aasinsa viinipuuhun, viiniköynnökseen aasinsa varsan; hän huuhtoo vaatteensa viinissä; viittänsä rypäleen veressä. 1. Moos. 49:11

Messiaaseen liittyy suuri määrä viiniä. Se toteutui Kaanaan häissä, missä vettä muuttui viiniksi yli 600 litraa.

Aasista mainittiin jo edellisessäkin kohdassa, mutta toinen, tutumpi ennustus on Sakarjan kirjasta:

Iloitse, tytär Siion! Riemuitse, tytär Jerusalem! Katso, kuninkaasi tulee. Vanhurskas ja voittoisa hän on, hän on nöyrä, hän ratsastaa aasilla, aasi on hänen kuninkaallinen ratsunsa. Sak. 9:9

Ennustus toteutui, kun Jeesus ratsasti palmunoksien ja hoosianna-huutojen saattamana Jerusalemiin.

Syntymäpaikka mainitaan:

Sinä Betlehem, sinä Efrata, sinä olet pienin Juudan sukukuntien joukossa! Mutta sinun keskuudestasi nousee Israelille hallitsija. Hänen juurensa ovat muinaisuudessa, ikaikojen takana. Miika 5:2

Mietin aikanaan sitä, mikä loppujen lopuksi oli Jeesuksen, Joosefin ja Marian kotikaupunki. Joosef ja Maria joutuivat lähtemään Betlehemiin verollepanoa varten. Historioitsijat ovat sitä mieltä, että verollepano tapahtui aina siinä kaupungissa, missä asuttiin. Syntymäkaupungit eivät kiinnostaneet roomalaisia. Luukas tituleeraa Nasaretia Joosefin ja Marian kotikaupungiksi. Matteus taas kertoo, että Joosefin, Marian ja Jeesus-lapsen palatessa Egyptistä maanpaosta takaisin Israeliin, he ovat menossa kohti Juudeaa pelätessään Herodeksen seuraajaa. Betlehem sijaitsee Juudeassa.

Joosef heräsi, otti mukaansa lapsen ja hänen äitinsä ja palasi Israelin maahan. Mutta kun hän kuuli, että Juudean kuninkaaksi oli Herodeksen jälkeen tullut tämän poika Arkelaos, hän ei us-

kaltanut mennä sinne. Saatuaan sitten unessa ohjeen hän meni Galileaan ja asettui siellä kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret. Näin tapahtui, jotta kävisi toteen profeettojen ennustus: häntä kutsutaan Nasaretilaiseksi. Matt. 2:20-23

Mikä oli Jeesuksen kotikaupunki misäkin vaiheessa, jää epäselväksi. Jeesus syntyi Betlehemissä, Joutui syntymänsä jälkeen pakenemaan Egyptiin ja maanpaon jälkeen hänestä tuli Nasaretilainen.

Verollepanokuviot sotkivat kuitenkin suuresti Joosefin ja Marian elämää. Kaikki talot ja huoneet olivat ihmisiä täynnä Betlehemissä. Suureksi ongelmaksi muodostui se, missä voisi rauhassa synnyttää, kun Joosefin kotitalo oli majoitettu sukulaisia täyteen.

Apu löytyi eläinten suojasta. Se oli lämmin ja rauhallinen paikka, jossa äidin ja vastasyntyneen lapsen oli turvallista olla rauhassa.

Vanha testamentti sisältää useita kymmeniä viittauksia ja ennustuksia Messiaaseen. Yksi oleellinen, joka valottaa koko Messiaan tehtävää on kerrottuna Jesajan kirjan 53. luvussa. Tämä luku ja sen merkitys on vielä tänäkin päivänä pimennossa Juutalaisilta.

Hän kasvoi Herran edessä kuin vähäinen verso, kuin vesa kuivasta maasta. Ei hänellä ollut vartta, ei kauneutta, jota olisimme ihailleen katselleet, ei hahmoa, johon olisimme mieltyneet. Hyljeksiitty hän oli, ihmisten torjuma, kipujen mies, sairauden tuttava, josta kaikki käänsivät katseensa pois. Halveksittu hän oli, me emme häntä minään pitäneet. Ja kuitenkin: hän kantoi meidän kipumme, otti taakakseen meidän sairautemme. Omista teoistaan me uskoimme hänen kärsivän rangaistusta, luulimme Jumalan häntä niistä lyövän ja kurittavan, vaikka meidän rikkomuksemme olivat hänet lävistäneet ja meidän pahat tekomme hänet ruhjoneet. Hän kärsi rangaistuksen, jotta meillä olisi rauha, hänen haavojensa hinnalla me olemme parantuneet.

Me harhailimme eksyneinä kuin lampaat, jokainen meistä kääntyi omalle tielle. Mutta Herra pani meidän kaikkien syntivelan hänen kannettavakseen. Häntä piinattiin, ja hän alistui siihen, ei hän suutansa avannut. Kuin karitsa, jota teuraaksi viedään, niin kuin lammas, joka on ääneti keritsijänsä edessä, ei hänkään suutansa avannut. Hänet vangittiin, tuomittiin ja vietiin pois* -- kuka hänen kansastaan siitä välitti? Hänet syöstiin pois elävien maasta, hänet lyötiin hengiltä kansansa rikkomusten tähden. Hänet oli määrä haudata jumalattomien joukkoon. Rikkaan haudassa hän sai leposijansa. Koskaan hän ei ollut harjoittanut vääryyttä, eikä petos ollut nousut hänen huulilleen. Herra näki hyväksi, että hänet ruhjottiin, että hänet lävistettiin. Mutta kun hän antoi itsensä sovitusuhriksi, hän saa nähdä sukunsa jatkuvan, hän elää kauan, ja Herran tahto täyttyy hänen kauttaan. Jes. 53:2-10

Tunsivatko itämaan tietäjät Messias-ennustuksia, jää loppujen lopuksi epäselväksi. He ovat tulleet kumartamaan suurta kuningasta, jonka tähden he ovat nähneet taivaalla. He tulevat maan pääkaupunkiin Jerusalemiin, kuninkaan hoviin ja alkavat kysellä, missä äsken syntynyt kuningas on.

Matteus jatkaa:

Hän (Herodes) kutsui koolle kansan ylipapit ja lainopettajat ja tiedusteli heiltä, missä messiaan oli määrä syntyä. "Juudean Betlehemissä", he vastasivat, "" Matt. 2:4-5

Herodes suuresta kerrotaan, että hän oli hyvin vainoharhainen hallitsija. Tämä ominaisuus paheni iän myötä. Vaikka Herodes tunnetaan suurena rakennuttajana, ikävän varjon elämän ylle luo lukuisat verityöt. Hän tapatti kaikki valtiolliset vastustajansa, jopa oman vaimonsa Mariamnen. Myöhemmin saman kohtalon koki Mariamnen äiti ja Herodeksen ja Mariamnen pojat Aleksanteri, Aristobulos ja Antipatros. Jopa keisari Augustus kauhisteli Herodeksen tapaa hallita.

Kuninkaan palatsissa levisivät monenlaiset juorut ja vallankahminta ja valheelliset syytökset loivat hyvin pelottavan ja ahdistavan ilmapiirin. Eniten ilmapiiriä loi Herodes itse, jonka pelko vallan tai hengen menettämisestä kasvoi päivä päivältä.

Tällaiseen ilmapiiriin saapuu itäisen maan lähettäviä tuomaan viestiä äsken syntyneestä uudesta kuninkaasta.

Herodes ottaa nopeasti juutalaiset raamattuspesialistit luokseen ja alkaa kysellä, missä suuri kuningas on syntynyt. Vastaus tulee nopeasti. Betlehemissä. Seuraavaksi Herodes haluaa tietää ajankohdan. Matteus jatkaa:

Silloin Herodes kutsui salaa tietäjät luokseen ja otti heiltä juurta jaksain selville, milloin tähti oli tullut näkyviin. Matt. 2:7

Herodes kysyy ja kuulustelee tarkasti, koska tähti on ilmestynyt taivaalle. Tietäjät kertovat. Asia paljastuu myöhemmin Herodeksen koettua tullessa petetyksi. Matteus kirjoittaa:

Kun Herodes huomasi, että tietäjät olivat pitäneet häntä pilkkanaan, hän raivostui. Hän antoi käskyn, että Betlehemissä ja sen lähistöllä oli surmattava kaikki kaksivuotiaat ja sitä nuoremmat pojat, sen ajan perusteella, jonka hän oli tietäjiltä saanut selville. Matt. 2:13

Toisin sanoen tähti oli ilmestynyt taivaalle vajaa kaksi vuotta aiemmin. Jos puhutaan konjunktio Magnasta Johannes Keplerin mukaan, elämme vuotta 5 eaa. Jos taas uskomme Leijonan tähdistö-teoriaan, elämme vuotta 1 eaa, ennen Herodes Suuren kuolemaa.

Kohtaamassa Jeesusta

Tietäjät iloitsevat siitä, että he ovat saaneet tiedon kuninkaan syntymäpaikasta. Herodes lähettää heidät palatsistaan matkaan:

Sitten hän (Herodes) lähetti heidät Betleheemiin. "Menkää sinne", hän sanoi, "ja ottakaa asiasta tarkka selko. Kun löydätte lapsen, niin ilmoittakaa minulle, jotta minäkin voisin tulla kumartamaan häntä." Kuninkaan sanat kuultuaan tietäjät lähtivät matkaan, ja tähti, jonka he olivat nähneet nousevan taivaalle, kulki heidän edellään. Kun tähti tuli sen paikan yläpuolelle, missä lapsi oli, se pysähtyi siihen. Miehet näkivät tähden, ja heidät valtasi suuri ilo. Matt. 2:8-10

Karavaani lähtee kohti Betlehemiä. Herodes on käskennyt ottaa asiasta tarkkaan selkoa. Betlehem on pieni kylä lähellä Jerusalemiä, noin kahdeksan kilometrin kävelyn päässä. Pienessä kylässä kaikki ovat varmasti olleet tietoisia Jeesuksen syntymäyön tapahtumista.

Matteus kertoo, että tähti johdatti heitä edelleen. Tottahan on, että taivaalla näkynyt merkki oli laittanut heidät liikkeelle ja syytä kysyttäessä he pystyivät toteamaan, että tähti johdatti heitä. Matteus kuitenkin jatkaa, että he näkivät ikäänkuin uudestaan saman ilmiön ja se valtasi heidät ilolla.

Johannes Keplerin tulkinta Konjunktio Magnasta on sikäli mielenkiintoinen, että ilmiö toistuu vuoden sisällä kolme kertaa. Toukokuussa, elokuussa ja joulukuussa. Mikäli ensimmäinen kerta ei vielä vakuuttanut tietäjiä, saman ilmiön toistuminen uudestaan elokuussa saattoi olla lopullisesti tietäjät liikkeelle lähettävä voima. Matka kesti Babyloniasta Jerusalemiin noin kolme kuukautta, jolloin ilmiön toistuminen kolmannen kerran juuri Betlehemissä voisi olla yksi selitys Matteuksen kertomukselle.

Jouluperinteessä tietäjät kuvataan seimen äärellä. Matteus kuitenkin antaa tekstissään meille vihjeen:

He menivät taloon ja näkivät lapsen ja hänen äitinsä Marian. Silloin he maahan heittäytyen kumarsivat lasta, avasivat arkkunsa ja antoivat hänelle kalliita lahjoja: kultaa, suitsuketta ja mirhaa. Matt. 2:11

Matteus kirjoittaa talosta. Samoin lasta kuvaava sana alkukielessä ei tarkoita vauvaa, vaan jo kasvanutta lasta. Aikaa Jeesuksen syntymän ja tietäjien tulon välille tutkijat antavat erilaisia arvioita. Yleisesti ajatellaan, että Jeesus-lapsi olisi tietäjien tullessa ollut iältään 1-2 -vuotias. Joosef, Maria ja Jeesus ovat jääneet asumaan Betlehemiin.

Tietäjät löytävät Marian ja Jeesuksen pienessä kylässä helposti. Paimenet ovat varmasti kertoneet koko väelle näystään Jeesuksen syntymäyönä. Lisäksi pienessä kylässä syntyvyys ei ole kovin suurta. Kyselemällä pyhä perhe on löytynyt nopeasti.

Se, mikä mietityttää, on tietäjien asenne. Hyvin ennakkoluulottomasti he tulevat köyhään kylään, kumartavat lasta ja antavat lahjansa. Ehkä viestit enkelinäystä vahvistavat heidän uskoaan siitä, että matka on ollut tekemisen arvoinen.

Kuukausia aikaisemmin he ovat nähneet merkin taivaalla, jonka he ovat tulkinneet jumalalliseksi viestiksi syntyvästä suuresta kuninkaasta. Uskossaan vahvoina he pakkaavat tavaransa ja lähtevät 1200 kilometrin vaellukselle kohti Juudeaa. He tekevät matkaa kuukausia ison karavaaninsa kanssa. Perillä Jerusalemissa odottaa pettymys. Kuninkaasta ei ole tietoa. Juutalaiset viisaat kertovat kuitenkin, että kuninkaan syntymäpaikka olisikin Betlehem. Koko revohka suuntaa kulkunsa köyhään kyläpahaseen, jonka suojista löytyy pieni lapsi. Lapsesta hohtaa Jumalallinen siunaus. Äiti Maria on saattanut kertoa omista kokemuksistaan Jeesuksen syntymään liittyen. Paimenet ovat kertoneet oman ihmeellisen näkynsä. Mikä tämä lapsi on? Hänen päällään lepää tulevaisuus ja toivo. Uskossaan vahvoina tietäjät kumartavat ja tunnustavat lapsen yllä lepäävän kuninkuuden. He avaavat arkkunsa ja antavat hänelle kalliit lahjansa: Kultaa, suitsuketta ja mirhaa.

Uskolleen vahvistukseksi myös tietäjät saavat yöllisen näyn:

Unessa Jumala varoitti tietäjiä palaamasta Herodeksen luo, ja niin he menivät toista tietä takaisin omaan maahansa. Matt. 2:12

Minua itämaan tietäjien kertomuksessa puhuttelee nimenomaan tuo uskon askel. Uskossaan varmoina he pakkaavat tavaransa ja lähtevät matkaan, koska he ovat kokeneet Jumalan puhuneen tähtien kautta.

Vastakkaisena asenteena heijastuu lainopettajien ja kirjanoppineiden asenne. He ovat tunteneet messias-ennustukset. He odottavat Rooman vallan ja Herodes Suuren tyrannian alla enemmän kuin koskaan syntyvää pelastajaa. He tuntevat syntyvän lapsen tunnusmerkit. Ja sitten se tapahtuu. Jerusalemiin saapuu suuri karavaani itäisiltä mailta kumartamaan messiasta, joka on syntynyt. Raamattuekspertit osaavat heti kertoa, että ei, Jerusalem ei ole messiaan syntymäpaikka, vaan Betlehem. Suuri karavaani lähtee Betlehemiin. Mutta... kukaan kirjanoppineista EI LÄHDE itämaan tietäjien mukaan todistamaan ja kumartamaan messiaan syntymää.

Miksi näin tapahtuu?

- Hengellinen ylpeys. Ei voi olla niin, että Jumala ilmoittaisi messiaan syntymän ensimmäiseksi pakanoille. Sen Hän kuitenkin tekee. Jumala voi usein käyttää ihmisiä, jotka eivät miellytä ihmisten mieltymyksiä ja makua.
- Anteeksiantamattomuus. Babylonialaisten mukaan ei voi lähteä, koska juuri he veivät aikoinaan juutalaiset pakkosiirtolaisuuteen. Anteeksiantamattomuus ja katkeruus jäytävät vieläkin menneiltä sukupolvilta saatuna perintönä sydänjuuria.
- Omat ajatukset ja odotukset ovat ristiriidassa Jumalan ilmoituksen kanssa. Juutalaiset olivat aikoinaan tulkinneet Pyhän kirjan ennustuksia omaan aikaansa sopivaksi. Kuvaukset nöyrästä kuninkaasta saavat kyytiä viimeistään siinä vaiheessa kun Jeesus tuomitaan ristille. Ei ihme, että Jesajan kirjan 53. luku ei avaudu.
- Jumalan tapa puhua ei miellytä. Olihan Jumala kieltänyt taivaan kappaleiden palvonnan. Miten Hän saattaisi puhua itseään vastaan. Olihan Jumala kieltänyt turhaan nimensä mainitsemisen. Kun Jeesus ilmoittaa juutalaisille olevansa elävän veden lähde ja itse Jumala, juutalaiset johtomiehet eivät kestäneet kuunnella, koska he eivät sydämensä kovuudessa enää tunnistaneet elävän Jumalan puhetta.
- Ne ihmiset, jotka Jumala valitsee tahtonsa välikappaleiksi, ei miellytä. Tästä todistaa jo pelkästään Vanhan testamentin profeetat, jotka kertoivat pakkosiirtolaisuudesta etukäteen ja jotka surmattiin sanojensa tähden.

Näitä samoja syitä pohdin myös omissa vääristyneissä asenteissani. Jumala on rajoja murtava, ennakkoluuloton, josta kertoo jo pelkästään Matteuksen ja Luukkaan kirjoittamat jouluevankeliumit. Köyhä perhe, jumalalliset näyt ja ihmeet, paimenet, tietäjät ja lasten kaltaisten usko.

Miten minä voisin löytää lapsen uskon. Ehkä se tulee parhaiten esiin pienessä Jeesus-lapsessa, joka ihmettelee luokseen saapuneita muukalaisia. Jeesuksen silmissä loisti jo tuolloin taivaallinen rauha ja Hän oli valmis tehtävän edessä, joka Hänelle oli annettu. Synnitön sydän, Jumala ja ihminen. Mysteeri, joka annettiin lahjaksi ihmiskunnalle. Hänen haavojensa kautta me olemme parannetut.

Joskus aikanaan mietin, miten voisin kertoa evankeliumin ystävälleni, joka lepäsi sairaalassa kuolinvuoteella. Rukoilin ystäväni puolesta monen päivän ajan ja yhtenä päivänä eteeni avautui mielessäni näky soutuveneestä järvellä. Ystäväni oli sillä soutelemassa valkeat vaatteet yllään. Yhtäkkiä järveen syntyi valtava pyörre, joka upotti veneen ja ystäväni jäi hädissään huitomaan veden vaaraan ajautuen kohti pyörteen imua. Äkkiä kuvaan ilmestyi valtavan suuri teräksinen laiva, jonka kyljessä luki ”Kristus”. Sen kannelta heitettiin ystävälleni köyteen kiinnitetty pelastusrengas.

Kiitin kuvasta ja kerroin siitä ystävälleni. Oli helppoa sanoa, että omista teoistamme on Jumalan edessä yhtä paljon hyötyä kuin valkeista vaatteista hukkuvalle. Ainoa, joka viime kädessä pelastaa on Jeesus. Ystäväni kuunteli ja sain kertomuksen jälkeen yhdessä rukoilla hänen kanssaan pelastusta yksin Jeesuksen tähden.

Hän katsoo minuun

Läpi Raamatun kulkee johtolankoja. Yksi on se, että Jumala valitsee tehtäviinsä ihmisten silmissä mahdottomia ja arvottomia.

Mooses taistelee suuren kutsun edessä palavan pensaan juurella. On vaikeaa kuvitella enemmän vastustelevaa ihmistä Jumalan edessä.

Joona ei edes vastustele. Hän pakenee niin kauas kuin mahdollista ja ostaa matkalipun maailman ääriin pois Jumalan silmien edestä Niiniven kutsun edessä.

Gideon ei usko Jumalan mahdollisuuksiin omassa elämässään yhtään. Hän rukoilee merkkiä moneen kertaan ennen kuin vähitellen vakuuttuu, että Jumala ON hänen kanssaan.

Jeremia syyttää nuoruuttaan.

Daavid on nuori lammaspaimen.

Maria on köyhä, nuori tyttönen.

Ja kuitenkin... juuri heidät Jumala valitsee oman tahtonsa välikappaleiksi toteuttamaan Hänen tekojaan tässä maailmassa. Aina kun itse koen arvottomuutta ja alamittaisuutta Jumalan ja ihmisten edessä, muistutan itseäni Raamatun henkilöistä. En minä ole mitään, eivät ihmiset ole mitään. Jumala on. Jeesus sanoo: ”Ilman minua te ette saa aikaan mitään” (Joh 15:5). Ja niinhän se on. Usein pyrimme liikaa nojaamaan omaan viisauteemme ja kaikkivoipaisuuteemme. Samalla unohtamme, että Jumala on se, joka toimii ja kääntää ihmisten sydämet. Suurin lahja, jonka olemme saaneet on taivaallinen yhteys eli rukous. Rukouksen kautta voimme oppia ymmärtämään Jumalan luomaa maailmaa ja sen ilmiöitä. Rukouksen kautta Jumala avaa silmämme näkemään Hänen mahdollisuuksiinsa. Rukouksen ei tarvitse aina olla yksisuuntaista. Kunnolliseen ihmissuhteeseenkin kuuluu se, että välillä kuuntelemme, mitä toisella on asiaa. Jumalakin puhuu monien asioiden kautta, jos vain annamme Hänelle mahdollisuuden vaikuttaa elämässämme.

Rukouksen kautta voimme tutkia myös Raamattua ja uppoutua sen salaisuuksiin. Pyhä Henki voi tutuista kohdista avata eteemme taivaallista viisautta. Kun asetumme oikealle aaltopituudelle Isän kanssa, voimme nähdä, että taivaan tähdet, maa ja sen kaikki luodut julistavat Hänen kunniaansa. Se voi avata silmämme näkemään saman minkä itämaan tietäjät aikanaan huomasivat: ”Hän katsoo minuun.”

Kirjasta ”Hän näki minut” Karas-Sana 2016

Matti Mäkinen

TAIVASTUUBI